

SECURITATEA ECONOMICĂ: AMENINȚĂRI ȘI PROVOCĂRI ALE SECURITĂȚII ALIMENTARE

Natalia ANTOCI,

Universitatea de Stat din Moldova

Svetlana DIACONU

GEFCO Deutschland GmbH, Wuppertal, Germania

***Abstract.** In the conditions of the economic crisis and globalization, for each state it becomes a priority not so much to maintain a fast pace of economic development, as to achieve a sustainable and stable economic growth. This stability means minimizing the risks caused by internal and external factors. In order to achieve this goal, the criteria of national security and economic security must be taken into account as a basic component of it. Economic security is the state of the economy that ensures sustainable economic growth and development, sufficient satisfaction of human needs, efficient management and protection of economic interests at national and international level. Economic security has two components: internal and external. The internal component presupposes the stability of the economy, society and governing institutions to the natural and intentional threats that have arisen in the country. The external component represents spontaneous and intentional threats, which derive from the actions or intentions of foreign economic or political entities.*

Keywords: economic security, national security, food security.

Securitatea economică este o resursă indispensabilă a vieții cotidiene care permite individului și comunității umane să-și realizeze aspirațiile. Ea depinde foarte mult de faptul cât de eficiente sunt relațiile economice ale Moldovei cu restul lumii. Definiții ale securității economice sunt foarte multe, deoarece însuși conceptul este destul de permisiv, ambiguu chiar. Securitatea economică poate fi privită în raport cu diferite categorii de obiecte ale securității: a producătorilor, a consumatorilor, a proprietarilor factorilor de producție, a statului. Noile vulnerabilități, riscuri și amenințări cu care se confruntă astăzi omenirea impun, la începutul acestui secol, că, în mod obligatoriu, conceptul de securitate economică să se articuleze în jurul principiilor securității internaționale economice, al securității naționale economice și al securității umane. Această relație va permite satisfacerea simultană a nevoilor globale, statale, ale popoarelor și ale persoanelor. Politica reformelor economice și administrative efectuate în Republica Moldova a afectat bazele fundamentale a vieții individului, colectivelor, societății în ansamblu: relațiile de proprietate, guvernare, interesele, legea. Punerea în aplicare a acestor modificări fundamentale a provocat conflicte, contradicții și criză în sistemul economic. Statul a fost afectat de un declin puternic în producere și de destabilizarea pieței valutare. Ar trebui să se adauge că reformele au provocat dezacorduri neobișnuit de semnificative între interesele economice ale statului și entităților individuale, procesul de auto-distrugere a economiei naționale existente și sistemului de guvernare, întârzieri excesive a cadrului juridic de la schimbările care au avut loc în economie.

La agravarea situației a contribuit și insuficient justificat pentru condițiile specifice ale Republicii Moldova modelul ales pentru trecerea la sistemul de piață, ceea ce a determinat o reducere semnificativă a nivelului deja scăzut de trai al majorității populației, deformarea modului obișnuit de viață. În același timp, în relațiile internaționale, Moldova se confruntă cu dorința țărilor industrializate, marilor corporații străine să se folosească de situația din Moldova și țările-membre ale Comunității Statelor Independente în interesele sale economice și politice. Acești factori destabilizatoare și alte au creat amenințarea securității economice a Moldovei, păstrării integrității spațiului economic, schimbărilor democratice. Republica Moldova este un exemplu clasic al unei economii mici și deschise. Este o economie mică din cauza că nu poate influența în mod esențial prețurile internaționale la nici unul din produsele pe care le tranzacționează în exterior. Și este o economie deschisă deoarece nu restricționează semnificativ importurile. Pentru asemenea economii este vitală asigurarea echilibrului proceselor ce pot amenința securitatea economică. Toate acestea fac deosebit de actuală și urgentă punerea în aplicare a strategiei naționale de securitate economică a țării și a cetățenilor săi, dezvoltarea măsurilor concrete și specifice, direcționate pentru a garanta securitatea economică a Republicii Moldova. Obiectivul principal al politicii privind siguranța alimentară este determinarea celui mai superior grad de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorilor în ceea ce privește alimentele.

Privind siguranța alimentară principiul de bază este aplicarea unei abordări integrate, de tipul „de la fermă la consumator”, care să cuprindă toate sectoarele lanțului alimentar - inclusiv producția de furaje, sănătatea plantelor și animalelor, bunăstarea animalelor, producția primară, procesarea alimentelor, depozitarea, transportul, comercializarea, precum și importul și exportul acestora. Această abordare largă și integrată, în cadrul căreia obligațiile operatorilor din sectorul produselor alimentare și al furajelor, precum și cele ale autorităților competente sunt bine specificate și exprimă o politică alimentară coerentă, eficientă și dinamică, care va fi adoptată în această strategie de către guvernul Republicii Moldova. [2] Globalizarea lanțului alimentar determină apariția constantă de noi competiții și obstacole pentru sănătatea și interesele consumatorilor.

Provocările curente ale securității alimentare în Republica Moldova sunt divizate în două dimensiuni de bază. Una dintre aceste dimensiuni este în emfaza să mențină și să

crească abilitatea Republicii Moldova de a face față solicitărilor alimentare naționale. Aceasta presupune asigurarea necesităților prin producția agricolă proprie, importul produselor alimentare care nu pot fi produse eficient în Moldova și exportul produselor care dispun de avantaje comparative. O altă dimensiune încearcă să reducă inegalitățile în creștere, dar și lărgirea sărăciei în cadrul majorității populației din Republica Moldova, care se manifestă prin asigurarea nu corectă și ne sigură cu produse alimentare, absența puterii de cumpărare, rețeaua insuficientă de susținere instituțională, gestionarea nu justă a situațiilor de urgență și șomajul. La nivel național, Republica Moldova este asigurată cu produse alimentare. Republica produce principalele produse alimentare, exportă surplusurile de produse alimentare și importă ceea ce este necesar pentru a face față necesităților alimentare ale populației țării. Instabilitatea securității alimentare în plan mondial se reflectă în mod nedorit și asupra satisfacerii necesităților populației Republicii Moldova în produsele alimentare autohtone de valoare energetică corespunzătoare și în asortimentul tradițional al alimentației. [1]

La nivel mondial se poate de specificat un șir de riscuri care ar putea avea un impact deosebit de sever asupra securității alimentare a țărilor vulnerabile, care au o tendință de sporire în ultimii ani. Acestea cuprind:

- riscul prețurilor înalte și volatile, care limitează consumul alimentar al populației, calitatea dietei, cheltuielile pentru sănătate și bunăstarea în general;
- șocurile financiare și economice, care duc la pierderea locurilor de muncă, la scumpirea și reducerea accesibilității creditelor, precum și la scăderea cererii pentru produsele agricole;
- impactul schimbărilor climatice, inclusiv creșterea incidenței fenomenelor adverse precum secetele și inundațiile, asupra scăderii recoltelor în țările în curs de dezvoltare vor amplifica insecuritatea alimentară;
- riscurile de apariție a focarelor epidemice, epizootice și epifitice probabil că vor spori și se vor extinde concomitent cu urbanizarea, globalizarea și schimbările climatice.

Circumstanțele din Republica Moldova se caracterizează prin creșterea continuă a prețurilor la produsele alimentare. Creșterea prețurilor în țările limitrofe are ca consecință, sporirea comerțului trans-frontalier ilegal cu aceste produse. În condițiile menționate sunt necesare măsuri de urgență privind stabilizarea pieței interne în general și a pieței de produse alimentare în particular. [4]

În ciuda faptului că producătorii interni pot asigura producere necesară, în ultimul timp se observă creșterea dependenței de importuri produselor alimentare. Acest lucru creează un obstacol pentru securitatea economică a țării și riscul ocupării pieței interne de către firmele străine. Vorbim despre necesitatea reducerii tendinței dependenței de importurile alimentare. Măsuri prioritare pentru atenuarea riscului dependenței de importuri sunt:

- sprijinul financiar din partea statului pentru producători autohtoni, capabili să producă produse care sunt în prezent achiziționate în alte țări;
- aplicarea unui sistem mai flexibil de taxe vamale și identificarea sectoarelor care au nevoie de protecție vamală;
- diversificarea importurilor;
- revizuirea și optimizarea cadrului legislativ de comerțul exterior.

Scopul strategic al asigurării securității economice este asigurarea dezvoltării economice, care ar oferi condiții satisfăcătoare pentru viața și dezvoltarea individului, stabilitatea socio-economică, militară și politică, păstrarea integrității statului și poziției care ar deminua influența amenințărilor interne și externe. Strategia securității economice naționale ar trebui să vizeze în primul rând menținerea nivelurilor suficiente de producție, potențial științific și tehnologic, să evite reducerea nivelului de trai până la valorile-limită, capabile să provoace tensiuni sociale, prevenirea conflictelor între straturile individuale și grupuri sociale, națiuni și popoare. Strategia de stat în domeniul securității economice ar

trebui să fie implementată în primul rând prin sistemul de rezistență, care este format de autoritățile legislative, executive și judiciare, organizațiile publice și asociații. Strategia de stat poate fi pusă în aplicare cu succes numai în cazul satisfacerii unor cerințe.

În primul rând, trebuie să fie clar definite funcțiile aparatului Președintelui, Guvernului și Parlamentului, precum și administrației locale. În al doilea rând, avem nevoie de suport informațional adecvat funcției de reglementare de stat.

Unele dintre dispozițiile importante care vizează eforturile statului pentru asigurarea securității economice ar trebui să fie luate în considerare în elaborarea proiectelor de dezvoltare socială și economică a Republicii Moldova și a bugetului de stat pentru fiecare an ulterior.

BIBLIOGRAFIE

1. Hotărârea Guvernului nr. 282/11.03.2008 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare durabilă a complexului agroindustrial al Republicii Moldova (2008-2015) //Monitorul Oficial 57-60/362, 21.03.2008
2. Enciu V., Porcescu V., Bularga I., Macari V. Strategia în domeniul siguranței alimentelor – actualități și perspective, Știința agricolă, nr. 2/2011, http://dspace.uasm.md/bitstream/handle/123456789/1038/2011_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=80
3. Sécurité et promotion de la sécurité: Aspects conceptuels et opérationnels, <http://www.cspq.qc.ca/oms/promotion.pdf>
4. Stratan A. Impactul opțiunilor de integrare asupra comerțului agroalimentar, Akademos, nr. 1 (32), Martie 2014, <http://see-articles.ceon.rs/data/pdf/1857-0461/2014/1857-04611401042S.pdf>